

LLENYA

de tota classe i tamany
per a fogaines i cuines econòmiques

SERRERÍA i MAGATZEM: Passeig de Sunyer, Teléfon 332

DESPATX: Arraval alt de Jesús, 40. Teléfon 3

REPARTADOMICILI

Els cafès GIL

SON: ELS DE MÉS FORTALESA
ELS DE MÉS AROMA

Carrer Metge Fortuny, 3 (davant La Fleca).-Reus

LES NACIONALITATS I LA GUERRA

Les causes del separatisme

A propòsit d'un article de "El Imparcial"

La llibertat nacional dels pobles, en l'ordre polític, pot tenir dues solucions: la independència política i l'autonomia de caràcter federatiu. Tot lo que no sigui això, són descentralitzacions i llibertats parcials, que poden atenuar la gravetat dels problemes nacionalistes, però que no els resolen definitivament.

O l'autonomia, o la independència. Tal és el problema que plantegen, en llur aspecte polític, els problemes nacionalistes. Quina solució és la preferible? En general, hom no pot formular un principi segur i constant. La superioritat de l'una o de l'altra de les dues solucions depèn d'un complex conjunt de circumstàncies, que varien en cada cas.

Succeeix, però, en molts casos, que la tendència dels moviments nacionalistes cap a la solució separatista, té per causa principal, no pas la voluntaria tria d'aquesta solució pels patriotes, sinó la política unitarista i persecutòria del Govern central. Molts pobles hi ha que preferirien, o almenys acceptarien, la solució autonomista, i que's veuen llançats cap al separatisme per la resistència de l'Estat dominador a concedir-los la integral autonomia. En aquest sentit, podem dir que hi ha un "separatisme per força".

I això no són simples disquisicions teòriques sinó fets de realitat, que avui la gran guerra posa plenament en evidència.

Els finlandesos no havien estat mai separatistes, fins que la Rússia tsarista va voler russificar la Finlàndia.

Els txecs havien rebutjat sempre, d'una manera categòrica i explícita, la solució separatista dels problemes nacionals de l'Imperi austro-hongarès. Ha restat famosa aquella frase del gran patriota txec Palacki, segons la qual l'Austria, si no existís, hauria de inventar-se. Però, malgrat de les llibertats considerables de que les nacionalitats de l'Austria gaudien, l'Imperi es negava a reconèixer la plena autonomia de la

nacionalitat bohèmia dins d'un règim federal. I ha succeït que els txecs s'han fet partidaris de la solució separatista. L'única possibilitat de que renunciïn a aquesta, està en la radical transformació de l'Austria-Hongria en un Imperi federatiu. La mateixa cosa pot dir-se dels sud-eslaus de la monarquia dual.

Més allisonador és encara el cas de la Irlanda. Els irlandesos han passat prop d'un segle lluitant per l'autonomia, pel "Home Rule". Ni O'Connell, ni Parnell, ni Redmond van demanar mai altra cosa sinó l'autonomia. Els fenians, que eren separatistes, constituïren una minoria. Els moderns "Sinn Feiners", hereus en certa manera dels fenians, havien estat fins fa poc temps una minoria reduïda. La concessió del "Home Rule" a la Irlanda, alguns anys enrera, hauria solucionat el secular plet anglo-irlandès. L'otorgació de l'autonomia ha vingut per fi. Però s'ha fet tard. Ara la majoria del poble irlandès s'ha adherit al "Sinn Fein" i exigeix la República irlandesa independent.

La lliçó dels fets és eloqüent. Quan un poble ha arribat a la plenitud de la seva consciència nacional, només hi ha un mitjà per evitar que s'orienti cap al separatisme: el reconeixement de la seva plena autonomia. Sense això podrà l'Estat central mantenir-lo sota el seu poder, per la força. Però la força dura el que dura. Els més poderosos Imperis cauen un dia i aleshores la voluntat dels pobles sotmesos triomfa i adopta la solució més radical.

L'autonomia fa perfectament compatible la llibertat nacional dels pobles amb la llur permanència dins un Estat compost. Així, la causa de molts separatismes no està en les reivindicacions nacionals, legítimes i santes, sinó en la política unitària que ha fet impossible l'armònica solució autònomista.

Contra ço que "El Imparcial" sosté, a la Rússia no la desfa "la plaga de nacionalismos", com escriu el decadent diari. La desfa l'unitarisme o la Moscovia, que inspirava els governants de l'Imperi caigut i trencat a bocins.

A. ROVIRA i VIRGILI.

LA PIRATERIA ALEMANYA

El torpedejament del "Mumbrú"

Penalitats dels naufragats: Tota la tripulació salvada: La protesta dels navíers.

Es emocionant el relat fet pels naufragats del vapor espanyol «Joaquín Mumbrú», torpedejat prop de les illes Maderes, de les penalitats sofertes des de que s'entonsà el vaixell espanyol fins que arribaren a terra.

Compten que feia ja quatre dies que els faltava l'aigua i els queviures. La navegació en el bot durà tretze dies, en constant perill de naufragar, combatuts pels temporals.

Al veure's a salvo els infeliços tripulants s'abraçaven, plorant d'alegria. Els primers aliments els foren servits segons prescripció dels metges. Els 18 naufragats i l'oficial que manava el bot estan allotjats en diversos fondes, essent objecte de sol·lícits cuidados.

El Govern té ja una extensa informació del torpedejament del «Joaquín Mumbrú» suministrada per part de la tripulació arribada de un bot a Les Palmes.

Sembla que s'efectuà entre la nova zona prohibida i l'antiga, abans de haver estat publicada la declaració de la nova zona de bloqueig.

Comuniquen de Les Palmes que els

21 tripulants del «Joaquín Mumbrú», han arribat al port de Santa Cruz de la Palma, on són molt atesos.

S'ha cursat el següent despatx:

«Excelentísimo señor presidente Consejo ministros.—Madrid.—En nombre de la Asociación de Navieros del Mediterraneo elevo ante Vuecencia tan respetuosa como enérgica protesta por torpedeamiento «Joaquín Mumbrú», nuevo agravio inferido a nuestra bandera digna de respetos que al Gobierno incumbe recabar e imponer. Esperamos firme y digna reclamación que ponga fin a esas sistemáticas destrucciones que acabarían con nuestra ya precaria vida nacional y ocasionan repetido estrago entre nuestros sufridos marinos cuya vida y bienes no pueden dejarse abandonados a merced de los atentados de la fuerza. Saludos.—Garcías, vicepresidente.»

Crònica estrangera

Programa de la pau

Comuniquen de Nova York el següent resum del programa de la pau que el president Wilson ha exposat en el Congrés:

Primer. Acord de pau convingut obertament.
Segon. Llibertat de navegació en tots els mars fora de les aigües territo-

rials, salvo els casos en que aixos mars fossin tancats per una acció territorial en execució d'acords internacionals.

Terçer. Supressió en quant sigui possible de totes les barreres econòmiques.

Quart. Reducció dels armaments.

Quint. Arranjament lliure, amb un esperit imparcial, de les reivindicacions colonials, tenint en compte els interessos de les poblacions indígenes.

Sisé. Evacuació de tots els territoris russos i arranjament de totes les qüestions concernents a Rússia de manera a assegurar la millor i més amplia cooperació de les altres nacions del món per a facilitar a Rússia la ocasió de fixar son propi desenrotlló polític i nacional.

Seté. Evacuació i restauració de Bèlgica, sense cap temptativa de limitar la sobirania de que gaudeix enfront de les altres nacions lliures.

Vuité. Deurà ser evacuat tot el territori francès, i les parts invadides deurán ser completament restaurades.

El perjudici ocasionat a França per Alemanya en 1871, en lo que es refereix a Alsàcia i Lorena, i que ha torbat la pau del món durant quaranta i tants anys, deurà ser reparat, a fi de que la pau pugui quedar assegurada en interès de tots.

Nové. Nou arranjament de les fronteres italianes, seguint les línies marcades per les nacionalitats.

Décim. Als pobles d'Austria-Hon-

no puc passar en silenci la responsabilitat que pesa sobre tots aquells que exercixen una acció directriu sobre la joventut, o que porten el govern de la societat, respecte el fet de la prostitució femenina, aquest perill permanent per la higiene dels pobles i dels individus i origen de les més terribles maldats, veritables flagells de l'humana gènere. Independentment de lo que té d'ignòbit el fet de vendre o de comprar un còs com una mercaderia; la prostitució té encara això de particular: que cria en la Humanitat una casta de pàries com a la Índia, una classe d'intel·ligències criatures amb els quals, com diu Jules Simón, «en virtut del seu dret del més fort l'home's creu tenir-hi el dret de deixar d'ésser injus». L'home, que és el responsable de l'infàmia d'elles, no vol veure en aquestes dones sinó el sexe i s'oblida de tot lo altre; s'oblida de que per molt baix que hagi devallat, la dona sempre és una dona i que l'home no pot permetre's lo que censura en ella sense cap contemplació. «Diuen que l'esclavatge ha desaparegut de la civilització. Errada. L'esclavatge existeix, emperó no més recau damunt la

VIII

Higiene i Moral

La política, nacionalista ha de cuidar amb una especial preferència del manteniment i perfecció del tipus social i de les virtuts públiques i domèstiques dels catalans. És indispensable una raça físicament i moralment forta, sana de còs i d'esperit, per a refer la patria irredemta. Puja una joventut exemplar, constitueix el primer deure del Nacionalisme.

La democràcia ha de ser moral o deixarà d'existir, va dir Horace Maun i tot progrés compatible amb la dissolució dels costums, és sols un fatal símptoma de decadència d'un poble i una vana paraula. Els pobles cauen quan perden la seva moralitat, i la gran misèria del jovent d'avui és treballar per una societat nova rehabilitada per la justícia. Tinc davant dels ulls un admirable opúscul del Dr. P. Good endreçat als joves i que tots haurien de conèixer: és una obreta concisa i clara, traçant a

gría, quin lloc entre les nacions quedarà amparat, deurà donar-se'ls-hi ocasió d'un desenrotllament autònom.

Undècim. Rumania, Servia i Montenegro deurán ser evacuades. A Servia se li concedirà lliure accés al mar. Se donarà als Estats balcànics garanties internacionals d'independència política i econòmica i de integritat territorial.

Duodècim. Se garantirà la sobirania i seguretat de l'Imperi turc; però deurà garantir-se també la seguretat a les nacionalitats que viuen actualment baix el règim d'aquest imperi i els Dardanels constituirán un pas lliure, obert permanentment, amb garanties internacionals.

Dècim tercer. Deurà constituir-se un Estat polac independent, que comprendrà els territoris habitats per les nacions incontestablement polaqües, i a les quals se garantirà un accés lliure pel mar. La independència política i econòmica i de integritat territorial d'aquests pobles serà amparada per una Convenció internacional.

Dècim quart. Deurà formar-se una Societat general de nacions en virtut de Convenis especials, que tindran per objecte suministrar garanties recíproques de independència política i territorial a tots els petits Estats.

Mr. Wilson ha ategit que per a la defensa i triomf d'aquest programa els Estats Units están disposats a sacrificar la existència i posar, en joc tot el que posseïxen.

Detenció de M. Caillaux

Dijuen de París que abans d'ahir a les nou del matí, el comissari del camp atrinxerat de París M. Priolet es presentà a casa del ex-president del Consell de ministres M. Caillaux, manifestant-li que devia procedir a la seva detenció.

M. Caillaux no feu cap observació. Es vestí i arreglà cuidadosament, entregant-se després al magistrat.

Un automòbil que esperava enfront el domicili del ex ministre conduí a aquest i a M. Priolet al Quai d'Orfevres. Inmediatament fou sotmès M. Caillaux al interrogatori d'identitat, després de lo qual fou empresonat a la presó de la Salut.

La detensió de M. Caillaux provocà escassa efervescència en els corredors del Palau de Borbó (Cambra dels diputats).

De la crisi econòmica

Manifestació femenina a Barcelona

Aquests dies s'han produït a Barcelona avalots a causa de la carestia de les subsistències. Ans d'ahir, nombrosos grups de dones recorregueren els centres fabrils, obligant a que abandonessin el treball les obreres que encara no ho havien fet.

Més de mil dones se reuniren en la plaça d'Espanya, i subdividint-se en grups es dirigiren per diferents carrers al centre de la ciutat.

Totes les dones que trobaven al seu pas eren obligades a sumar-se a la manifestació.

A la plaça de Catalunya s'improvitzà un miting en el que una dona aconsellà a les manifestantes a seguir en sa actitud fins a aconseguir l'abaratiment de les subsistències.

Més tard, a la plaça Real, se reuniren més de 2.000 dones, repetint-se els parlaments per la mateixa oradora.

Els comerços tancaren al passar la manifestació, produint-se amb aital motiu, varies protestes.

La manifestació anava precedida de un cartell en el que estava sintetitzat l'objectiu de la protesta.

Una comissió pujà a l'Ajuntament i l'alcalde va enterar la dels acords adoptats per la Corporació encaminats a l'abaratiment de les subsistències.

De l'Ajuntament passaren al Govern civil, on estava reunida la Junta provincial de subsistències. Els guardies barraren el pas a la Comissió, pretextant que el governador no s'havia compromès a rebre-la fins a les set. Per fi, logrà pujar al Govern una comissió i després altra. El governador manifestà que posava tot quant està a son alcanç per a donar una prompta solució al conflicte i que tinguessin confiança amb ses gestions. Pretengueren, les comissionades, que l' governador sortís al balcó i fixés la fetxa en que quedaria solucinat el conflicte i aquest manifestà la impossibilitat de fer ho.

Varies vegades pujaren a veure al governador diferents comissions, obtenint el mateix resultat.

La plassa del Palau i carrers adjacents estaven invadits per una gran gentada. L'espectacle era imponent. De prompte, la multitud es precipita per a entrar en el Govern. L'allau entròllà a la guardia, invadint les escales. Una altra comissió senyalava en aquells moments al governador un plaç de 24 hores per a decidir la situació, amenaçant amb la manifestació de les dones.

Varies vegades pujaren a veure al governador diferents comissions, obtenint el mateix resultat.

La plassa del Palau i carrers adjacents estaven invadits per una gran gentada. L'espectacle era imponent. De prompte, la multitud es precipita per a entrar en el Govern. L'allau entròllà a la guardia, invadint les escales. Una altra comissió senyalava en aquells moments al governador un plaç de 24 hores per a decidir la situació, amenaçant amb la manifestació de les dones.

cant, en cas contrari, amb assaltar les tendes i declarar la vaga general.

Mentres la multitud forcejava per a pujar, sonà un toc d'atenció. Això produí la natural confusió i degut a l'aglomeració de gent, se despregueren 10 o 12 metres de la barana de l'escala, ocasionant la caiguda de nombroses persones i resultant ferides o contuses varies dones.

La premsa barcelonina censura durament a la policia, causant d'aquestes desgracies.

—:—

Ahir es reproduïren els successos a Barcelona. Des de bon matí comissions de dones invitaven al paro. Tancaren la majoria de fàbriques, tallers i magatzems, inclús «El Siglo».

La protesta s'estén

Se reben noticies de varies provincies donant compte de manifestacions de protesta, per l'encariment de les subsistències i contra els acaparadors.

Ont aitals manifestacions alcancen major intensitat és a Barcelona, Valencia i Málaga.

En varies poblacions han hagut de suspendre's els espectacles públics i se han concentrat forces per a reprimir possibles disturbis.

Les dones juguen paper principal, anant moltes vegades acompanyades de nens.

La censura intervé impossibilitant transmetre informacions detallades de tals successos.

El desgavell ferroviari

Les denuncies del comissari d'Abastos descobreixen els abusos en el desgavell ferroviari.

Els que pagaven primes comptaven amb la seguretat que havien de trobar facilitats per a carregar els vagons.

Quan no s'abonava aquesta prima, els vagons sortien de l'estació d'origen, però abans de sortir d'una determinada demarcació, eren separats del convoy per qualsevol pretext.

La senyal, vagó tal i qual diferents, servia per a indicar que no havien pagat la prima.

De l'investigació resulten compromesos quedes d'estació, factors i moços de tren.

Inclús es coneixen les tarifes que es tenien estipulades per vagó.

Tot lo averigut ha sigut posat en coneixement del ministre de Foment.

Informació

Escola de Viticultura i Enologia de Reus

Observacions Meteorològiques DEL DIA D'AHIR

Table with 3 columns: Instrument, A les 9, A les 15. Includes Baròmetre, Termòmetre, Psicrometre, Humitat relativa, etc.

Des de que els possibilistes s'han «reintegrado» a l'Ajuntament baix la presidència del conservador senyor Sardà, que torna a imperar a Reus com única llei la simbolitzada en un embut, prohibint i castigant amb multes als contraris lo que es tolera, consent i ampara als amics; establint, en una paraula, un règim de favoritisme enutjós, una irritant desigualtat davant la llei.

Aixís s'ha donat el cas d'esser multat un amic nostre que passà amb altres dos, amb moto, per davant de l'Enològica, sense haver sigut molestats en lo més mínim els altres dos motoristes. Però és que està prohibit a les motos lo que és consent àdhuc als carros d'industria, ço és, passar pel passeig per l'impossibilitat de pogner fer ho pels passos laterals donat el mal estat dels mateixos? Ademés ens consta que per on passà nostre amic hi passa cert i determinat automòvil, com també, i molt sovint, diferents motos, als duenyos de les quals no se'ls ha ni sisquerà molestats.

Però està vist que a Reus amb alcaldes com el Sardà, lo que està permès a uns, està prohibit als altres; havent-hi necessitat, per tant, d'acudir a la superioritat per a fer-se valdre cada un, i respectar els seus drets. Si no's fa aixís ens exposen a ésser tractats com els més obscurs habitants del més ínfim i ignorat llogaret.

Banc de Reus de Descomptes i Préstams

Negociem tots els cupons. Dentes de l'Estat de venciment primer gener 1918. Canvi de bitllets i monedes estrangeres.

En el partit de futbol, primer del Concurs al Campionat de segona lliga, que el passat diumenge se celebrà al camp del Club Sportiu, aconseguí 5 goals el primer equip de dit Club i l'el del Racing, de Sitges.

Taller de Cerralleria d'obras

JOAN ADSERA CAMPS Carrer d'Alegrè, 17. -REUS

Representant exclusiu a Reus de les portes d'acer ondulat, i de tots sistemes, de la casa J. Mas Bagà, de Barcelona, i reparació de les mateixes.

Segons llegim a «Las Circunstancias», que ara s'ha convertit en «Gazeta del Municipi», les hores de despach en les oficines municipals d'avui en tendavant serán de 9 a 13:30 i de 18 a 20.

No tenim res a dir en aquest canvi d'horari, ja que no's tracta més que de adelantar mitja hora al matí; però ens estranya que noticies semblants no's donguin als tres diaris locals, com sempre s'ha fet i es fa amb tota mena d'anuncis municipals d'interés general. Coses de la política de campanar a l'ús en nostra localitat.

CASA JORBA ESTANISLAU FIGUERES, 2

La casa Jorba, que es dedica a la venda d'articles de pisa, cristal i tot lo concernent en aquest ram, ha rebut grans existencies de GERRES, propies per a conservar olives. PREUS LIMITATS.

A les Cases Consistorials aquest matí s'hi constituirà en sessió pública la Junta Municipal del Cens electoral, per a rebre els justificants de les rectificacions que vulguin fer-se a les llistes electorals que durant quinze dies han estat exposades als baixos de la Casa Capitular.

JOVE, amb excel·lent lletra i coneixements de comptabilitat, s'ofereix per a despach, comerç o industria. Raó en aquesta impremta.

Ans d'ahir al migdia una noia de 19 anys, soltera, intentà suicidar-se, tirant-se a la via al pas del tren descendent de Tarragona. El tren, compost de bon nombre d'unitats, passà per damunt del cos de l'esmentada jove, sense causar-li la més lleu rascada.

Jaume Simó i Bofarull ADVOCAT DELS ILTRES. COL·LEGIS DE REUS I TARRAGONA

Per a la seva inscripció s'ha presentat al Govern civil de la provincia el Reglament d'una nova entitat política d'aquesta ciutat que s' denominarà Unió Republicana.

Cussó Enginyer

Es troba a Reus per a la compra de Productes Químics i Alimenticis. Ofertes per escrit al carrer S. Antoni, número 22.

En la reunió celebrada ans d'ahir en el Centre Industrial y Mercantil per la majoria dels consumidors de força eléctrica d'aquesta ciutat per a tractar de l'actitut que devien adoptar davant la última circular de la «Electra Reusense, S. A.» anunciant un augment en el preu de un dels tercis de la força que's consumeix, acordaren per unanimitat no sotscrire les noves condicions en espera del resultat de les gestions que sobre aquest assumpte està realitzant prop de la Direcció de la Companyia la «Asociación de consumidores de fuerza motriz eléctrica» adoptant-se una resolució definitiva una vegada conegut el resultat de dites gestions.

MAGATZEMS GISBERT Plaça Constitució, 1. Abrigs i trajos confeccionats, poden comprar-se'n a preus molt econòmics, en els MAGATZEMS GISBERT.

En una de nostres properes edicions publicarem la llista de la companyia de sarçuela que debutarà el pròxim dissabte en el teatre del Centre de Lectura.

PREUFETAIRES

Se necessiten per collir i arreplegar olives i per a fer clots on plantar-hi avellaners.

Donarán raó en aquesta impremta.

S'ha publicat un edicte per l'agent executiu d'aquest Ajuntament, declarant incursos en el primer grau d'apremi als contribuents que durant els períodes voluntaris no satisfieren el tercer i quart trimestre del repartiment general de l'any passat, i fixant el plaç de tres dies (16, 17 i 18) per a que puguin fer-los efectius amb sols dit recàrrec.

Se necessiten urgentment

Mare i filla independents per a viure en un poble, essent indispensable que una sàpiga cuinar bé i l'altra cuidar animals domèstics. Imprescindible excelents referències.

Escriure amb detalls a L. Oliva, La Argentera (Provincia de Tarragona).

Durant l'última setmana s'embarcaren en el port de Tarragona 525 bocois de ví.

En el cas improbable de reunir-se nombre suficient de senyors regidors, aquesta nit l'Ajuntament celebraria sessió de premsa convocada.

la joventut la norma moral que l'ha d'aportar del vici que embruteix les ànimes i destrueix la salut del cos. El problema de que tracta aquest llibre és dels més seriosos i entre nosaltres dels més descuidats en la educació dels nois i dels joves. La adolescència viu abandonada al propi instint de nois i noies, sense mereixer aquella altíssima atenció que requereix per part dels pares dels mestres. Les relacions sexuals no més la malícia i la curiositat dels adolescents en trenen l'errada interpretació, sense que la missió educadora de pares i mestres degudament exercida encaminí aquesta curiositat i aquesta malícia natural dels adolescents. Els grans perills de la joventut assalteu als joves incautes sense que'ls trobin preparats per a resistir-llur escamesa. La prostitució, les malalties venèries, les relacions sexuals licites i il·lícites són veritables secrets per als joves adolescents que entren en la vida desconegent aquests perills i calient-hi amb la més gran ignorància.

De manera que en el nostre país els joves arriben al casament sense altres coneixements de les relacions sexuals

que'ls recollits en una dolorosa i esqualida experiència. Una defectuosa, sima ensenyança aparta la educació dels joves d'aquesta mena de coneixements total indispensables i aixís, callant la veritat amaguem el mal per comptes de suprimir-lo. La higiene en l'ampit i comprensiva accepció de la paraula comporta l'estudi de totes les condicions que asseguren la prosperitat de l'individu i de la especie, que'ls milloren moral i físicament, afavorint i activant, en una paraula, la seva evolució. Aquesta tendència cap a un perfeccionament continu i indefinit és lo que constitueix el veritable progrés.

En la educació dels joves l'ensenyança de la higiene i la observancia dels més rígits preceptes morals, són del tot necessaris. Si el nen és sagrat perquè és l'home de demà, hem de fer que l'home de demà estigui adornat de totes les virtuts del ciutadà exemplar, útil a la societat, digne de cercar una llar i una família que faci honor a la seva niçaga i a la seva patria.

La salut moral i física dels infants i dels joves, és la suprema missió de pares, de mestres i de governants. Aquí,

Institut de Bioteràpia i Laboratori Microbiològic Clínic del Dr. A. FRAS
VACUNACIÓ CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transcorregut 10 dies després de la mossegada

Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus

Sense aquesta marca

l'aparell NO és un GRAMÓFON
— CATALEGS GRATIS —

Companyia del Gramófon - SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Èxit colosal dels célebres artistes
TITTA RUFO I CARUSSO
en discs marca GRAMÓFONO

De venda: R. PERPIÑÀ - Carrer Major, 22 - REUS
Despatx: 24, pral.

Dipòsit de Relotgeria. - Relotges de butxaca i Despertadors des de 2'90 pessetes.

WALKER-BLUE

Marca ANCORA-ESTRELLA registrada

BLAU ULTRAMAR ANGLES EXTRA

Comprimit en sec en borsetes per a ús domèstic. No conté barreja; per lo tant, no taca la roba. A granel, en barrils de 18 i 36 kilos i en paquets de 1, mig i quart de kilo, per a la indústria. Empleat per a la pintura, blanqueig, etc., etc.

De venda en tots els bons comerços: Descobriu de les imitacions

Dipositaris a Espanya i Colonies: E. GALCERAN, s/c Girona, 124 Barcelona
Representant a Reus: JACINTO GILL, Martí Napolità, 8.

Basar «La ALIANZA» - Reus

Secció d'Objectes per a Regal

Ultimes novetats en Galeters, Jardineres, Gerros, Joiers, Jocs de café, Jocs entreines, Jocs de taula amb i sense estutx, Làmpares, Torretes, etc., en plata de llei, Plata Meneses i Plata Anglesa. Gran assortit en Figures artístiques de fang, marbre i pasta.

PREUS SENSE COMPETENCIA

SECCIÓ D'ÒPTICA

Gran assortit en tota classe d'articles perteneixents a aquest ram.—Gran varietat en montures per a Ulleres i Lentes en or, xapa or i níquel.—Garantitzem la puresa dels cristalls que la casa emplea en la confecció de les receptes dels Srs. Metges Oculistes.—Se fan compostures de totes classes.

PREUS ECONÒMICS

MERCERIA I NOVETATS

Alfred Llecha

Carrer de Monterols, 36. REUS

Gran assortit, de les més altes novetats, en adorns per a vestits de senyora
Brodats i entredós, pel·leteria, perfumeria del país i estrangera, genres de punt, corbateria, elàstics, lliga-cames, bisuteria, moneders, i tots quants articles perteneixents al ram.

Secció Comercial

CANVIS CORRENTS
DONATIS PER LA JUNTA SINDI AL DEL COL·LEGI DE CORR·DORS DE COMERÇ DE LA PLAÇA DE REUS

EXTRANGERS
Londres 90 dfl. . . . . operacions diner
Idem xquec. . . . . »
París idem. . . . . »
Berlín idem. . . . . »
Marsella vista. . . . . »
Hamburg vista. . . . . »

Canvi anterior de operacions	Valor nominal pessetes	Operacions
440	Gas Reusense. 250	—
540	Industrial Harinera. 500	—
650	Banco de Reus de Descuentos i préstamos. 500	—
500	Obligacions Electra Reusense. 500	—
25	Companyia Reusense de Tranvies, S.A. 250	—
200	Idem id., Serie B. 500	—
400	Electra Reusense. 500	—
2600	Institut P. Mata. 2500	—
500	Institut P. Mata. 500	—
150	Empresa Hidrofòrica 369'50	—
520	Obligacions Manicomio Reusense. 500	—
	Carburons de Teruel 500	—
130	Pantán de Riudecanyes. 50	—

DE REUS A TARRAGONA

9'57	10'30 m
12'54	13'27
14'30	15'05 m
18'08	18'35 c
20'50	21'34 m

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35	arriba 8'10 c
12'17	12'53 m
16'36	17'14 m
19'25	20'03 m

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17	surt 9'27	arriba 10'15 m
10'41	11'19	11'14 c
13'17	14'24	14'58 c
16'30	18'57	19'47 m
19'49	21'11	21'47 m
22'01		23'05 e

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13	arriba 7'17 e
6'30	surt 7'42
7'01	8'43
12'17	13'11
17'27	19'12

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22	arriba 11'22 c
13'35	20'05 m
17'59	22'03 m
20'30	0'22 m

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30	arriba 9'46 m
8'29	12'29 m
11'56	20'17
15	17'58 c

Ferrocarrils

Servei de trens que reigeix des de 1er. de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	
» Vilafranca; » 9'38	
» 7'25 » » 9'23 e	
» 8'49 » » 13'27 m	
» 14'13 » » 17'42 c	
» 17'16 » Vilaanova » 21'44 o	
» Vilafranca » 20'37	

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	
» 9'20 » 12'47 c	
» 15'23 » 19'24 m	
» 19'49 » 21'53 e	

Companyia Reusense de Tramvies

Sortides de Reus (Arraval Robuster)	Sortides de Salou
Tren n.º 24 a les 7-50	Tren n.º 25 a les 9-20
» » 12 » 16-	» » 23 » 18-49

AVIS.—Els dies festius no circularà el tren que surt de Reus a les 16, però en canvi circularan el de les 15 i el de les 17'05 i el que de Salou surt a les 16.

Els diumenges i dies festius s'expediran bitllets d'anada i tornada a 60 cèntims per a tots els trens del dia de la expedició.

LÍNIA DE VALENCIA

Surten de Salou per a Valencia
6'21, 9'18, 11'15, 0'02, 18'02 (fins a Benicarló).

Arriben a Salou de Valencia
4'19, 8'32, 15'44, 18'36, 0'35 (desde Benicarló).

Gran Servei d'Autos i Carruatges De Montroig a Reus i viceversa

SORTIDES

AUTOMOVILS	CARRUATGES
MONTRÓIG REUS	REUS MONTRÓIG

A les 7'00 A les 11' A les 8' A les 4'
» 12'30 » 4'30

PUNTS DE PARADA:

- Montroig, Casa Sabaté.
- Montrió, Café de la Plaça.
- Reus, Carrer de Sant Joan, Guarnicioneria den Baldrich.

IMP. SANJUAN - REUS

Instal·lacions Elèctriques

— AMORTITZABLES —

Per a informes: **Electricista Freixa**

Carrer de Vilá (a) Bou REUS

Xocolateria LA MUNDIAL

(Antiga del Narri)

Carrer de la Mar, 2 (Carreró davant la plaça de la Constitució) Reus

Aquest establiment al passar a ésser propietat de Vicents Martí, ha sigut reformat el local amb el fi de poder servir al distingit públic, el qual trobarà en el mateix economia i servei esmerat.

EI CAS MÉS SENZILL DE TOS;

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill serio i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, PÀSMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot se-
guít la fatiga que oprimia y dificultava la respiració.
ES VENEN A DOS RALS CAPSA.

LITINOIDES SERRA

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és lleugi-
ma, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar
malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra,
etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica,
deliciosa de gust.

Es venen en capsos de 12 paquets a 1 pesseta; de
50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes,
UN PAQUET SOLT: 10 CÈNTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses
universalment proporciona a l'organisme empobrit un
immediat alivi i la reparació progressiva de les forces
perdudes. La

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes,
té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA
el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la materia gris,
aclareix la ment i retorna el bon humor.

És indispensable per a totes aquelles persones con-
valescents de llargues malalties, per a combatre la
vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'im-
potent.

FARMACIA SERRA

Arraval de Santa
Agna, número 80

REUS

LA CRUZ ROJA

Antic i acreditat establiment de Ortopedia,
fundat en 1896, per don JOSEP PUJOL

Aquesta casa té a la venda un gran assortit de Braguers de totes classes, lo
més pràctic i modern per a la curació de les hernies per cròniques i rebels que
siguin:

- Petits Braguers de caurú per a la prompta curació dels tendres infants.
- Especialitat en aparells aricolats fabricació de la casa, aplicats per persona
competent amb molts anys de pràctica en la mateixa.
- Faixes hipogàstrics per a corregir la obesitat, dilatació i abultament de
ventre.
- Tirants homoplàstics per a evitar el carregament d'espatlles.
- Confecció de tota classe d'aparells d'Ortopedia Gran assortit en lente i
ulleres per a la vista miopa i vista cansada. Bireocles de teatre i campanya i tot
lo concernent al ram de Òptica, Cirurgia i Ortopedia.

DISPONIBLE

DECORACIO - MOBLES

J. MONTAGUT
Carrer de la Presó, 4 REUS

DROGUERIA

de H. MARINÉ
Plaça de Prim REUS

Fàbrica de Capses de Cartó

ENRIC VIDAL
Carrer del Galló, 4 REUS

Claudi Borrás

DENTISTA

Plaça Constitució, 13 REUS

L'Hidràulica Reusense

de EMILI AULÉS

Extens assortit en mosaics hidràulics
PREUS ECONÒMICS

Camí de Riudoms REUS

JOSEP SOLÉ

RECADER DE REUS A BARCELONA

BARCELONA
Bou de la Plaça Nova, 14
Passeig de Gràcia, 62 (Colmado)
Hospital, 4 (Estanc).

REUS
Güell i Mercader, (Hos-
talets), 22, Cordereria
Arraval Santa Agna, 5

TINTORERIA de MANUEL CIBIACH

Se renta i tenyeix tota
classe de roba. S'uti-
litz el planxat elèctric.

Gaianes, 7 REUS

"LA CRUZ ROJA" (CASA FUNDADA EN 1896)

MONTEROLS, 16
(Al costat del fabricant
de gorres S. Ildro Pons)

Gasa PUJOL

TRAJOS DE LLANA
DES DE 25 PESSETES

Monterols, 37 REUS

JOAN PUJOL

RECADER

EL MÉS ANTIC DE REUS A BARCELONA

ARRAVAL ALT DE JESÚS REUS

NON PLUS ULTRA

Trajos a preus inverossímils

La casa millor assortida en trajos per a nens

Portal de Jesús, 1. — REUS

Esteve Massagué

COMISSIONS-REPRESENTACIONS

SANT LLORENS, 8, 3. REUS

Instal·lacions Elèctriques

DISPONIBLE

Electricista Freixa

LA MUNDIAL

Fábregas i Recasens

Valors-Cupons-Borsa-Canvi-Giros

Rambla dels Estudis, 4 (TELEFONS A 2248 I A 3453) BARCELONA

TARIFES

per a l'inserció d'anuncis en aquest diari

PREUS MENSUALS

1.ª plana	En tercera plana				En 4.ª plana
	A una columna	A dues columnes	A tres columnes	A cinc columnes	
Pagarà 4 pessetes per cada espai de 5 per 7 centímetres que ocupi	2'50	3'75	5'00	10'00	Pagarà 3 pessetes per cada espai de 5 per 7 centímetres que ocupi
Per cada centímetre més que ocupi	0'50	0'75	1'00	1'50	

Els remitits, anunci de crònica, de secció oficial, etc., etc., un número reduït d'insercions pagarán a 25 cèntims la ratlla per la primera inserció i a 10 cèntims ratlla, per cada una de les successives. Quan arriba a publicar-se un mes pagarán a 10 cèntims per cada inserció.

NOTA: Tot anunci a més de son import segons tarifa, costarà l'impost del timbre a raó de 10 cèntims per inserció.

AVÍS: S'admeten anuncis mortuoris fins a l'extrem de la línia.